

ditev novih koč na Javorniku in na Hlevišah. »Omeniti je ob tem treba predvsem nove dejavnosti,« je poudarila, »ki so bogatle in pestrile samo planinstvo. Med te sodi nedvomno v prvi vrsti leta 1973 ustanovljen alpinistični odsek, v okviru katerega so mladi v naslednjih letih posegli po najvišjih vrhovih in potegnili Idrijsko smer v Andih. Mislim, da ni treba posebej poudarjati, da so uspehi naših alpinistov — tako kot vsi drugi vrhunski uspehi na kateremkoli področju dejavnosti — v posebno čast in ponos vsem občanom Idrije, saj prihaja tako ime našega kraja na poseben način v svet in pridobiva na kvalliteti, kar ni brez pomena tudi v vseh drugih, tudi poslovnih odnosih.«

V svojem govoru je predsednica Ivica Kavčič izrazila zaskrbljenost nad vse močnejšim onesnaževanjem narave ter pohvalila planince in druge ljubitelje narave, ki se trudijo ohraniti čisto prirodo, ob koncu pa se je zavzela za podporo, ki naj bi jo planinci dali slovenskemu političnemu vodstvu, ko bi se zavzemali za svet brez sovraštva in nasilja, brez vsiljevanja večinskih odločitev, za odpravo predpisov o izrednem stanju in izolaciji na Kosovu, za pomilostitev političnih zapornikov in za odpravo medprebliškega zmerjanja.

Govori v gorah

Leto naše poletje je bilo v naših gorah več večjih planinskih družabnih prireditvev (nekaj pa jih še bo), na katerih je bilo izrečenih veliko lepih in globokih misli.

Na Kališču je bila 18. junija otvoritev Storiške transverzale, na tej slovesnosti pa je govoril član izvršnega odbora Planinske zveze Slovenije Andrej Brvar. Med drugim je dejal: »Če hočemo ali ne, moramo priznati, da je v Sloveniji planinska organizacija v kriznem obdobju in da jo čas, ki prinaša nove vrednote, zahteve in interese ljudi, počasi, a vztrajno pušča ob strani. Zato vedno ne najde odgovora na aktivna vprašanja, izrazilo pa ji manjka dolgoročnejša usmeritev kot odgovor na demokratične družbene odnose, ki smo jim zadnja leta priča v slovenskem družbenem prostoru. Če bomo hoteli ostati kot organizacija na čelu gibanja, ki po nekaterih podatkih šteje 400 000 prebivalcev, bomo morali v planinski organizaciji odgovoriti na vrsto vprašanj in zahtev... med drugim, »kako zasnovati delovanje do novo nastalih političnih zvez. Pojavili se bodo predlogi, naj se planinska organizacija kolektivno priključi h kateri od teh zvez. Mislim, da to včlanjevanje ne pride v poštev, radi pa se bomo priključili vsaki konkretni akciji, ki bo v interesu planincev in planinske organizacije.«

Mesec dni pozneje, 16. julija, pa je bil na Kamniškem sedlu 19. planinski tabor ljub-

ljanskih planincev, ki ga je organiziralo PD Kamnik in na katerem je govoril član predsedstva SR Slovenije Andrej Marinc. Med drugim je dejal, da se zadnji čas objavljajo posamezni glasovi, ki pravijo »da planinstvo v svoji najbolj množični obliki že nastopa kot škodljiv dejavnik v gorski prirodi. — Zavedamo se določenih slabosti in nevarnosti, ki ogrožajo tudi planinski svet,« je dejal Andrej Marinc. »Sami bomo poskrbeli, da počistimo za seboj in da preprečimo onesnaževanje. Zato tudi ne sprejemamo nikakršnih poskusov administrativnega omejevanja, še posebej ne takega, ki bi kratilo pravico do svobodnega gibanja. Hribi so in bodo ostali odprti za vse, ki želijo uživati v njihovi prelesti. Hribi in planinstvo so pomembni tudi zato, ker omogočajo vsakomur ne glede na premoženjsko stanje, da v njih doživi lepoto narave in rekreacijo.«

Ko je govoril o »aktuelnem družbenopolitičnem trenutku«, se je med drugim zavzel za izpopolnitev našega sistema. »Sprejemamo samo takšno ureditev,« je dejal, »ki bo zagotovila popolno nacionalno enakopravnost znotraj jugoslovanske federativne skupnosti. Takšni moramo dodati učinkovit sistem socializma — sistem po meri ljudi. Za oboje, za nacionalni in za učinkovit družbeni razvoj, je bistveno, da v sistem in v federativno ureditev vgradimo civilizacijske pridobitve sveta. Ni si treba nenehno izmišljati nekaj novega, kar ni preizkušeno, pa tudi zavreči ne tisto, kar ljudje in življenje sprejemajo.«

Krk po planinsko

Krk ima nekaj vrhov, ki merijo čez petsto metrov. Ko sedi na otočni plaži, ti oči romajo čez zaliv in na enem od vrhov celo opaziš kamnito piramido. Planinska duša ti ne da miru in že iščeš trenutek, ko bo vzpon mogoč, to pa je dan slabega vremena. Kmalu spoznaš, da nisi sam. Ko se nastavljaš soncu, nehote prisluhneš pogovorom okoli sebe: tvoj sosed, ki se počasi obrača s hrbta na trebuh in spet nazaj, tudi sili v planine. Pa se zmenimo! Ni potrebno veliko in že nas je za štiri avtomobile. Tu so člani PD Nova Gorica, PD Šmarna Gora in Ongrčki. Lepa družčina in brezkompromisno planinska.

Za začetek, tako so nas učili, si je potrebno o cilju pridobiti čimveč podatkov. Najprej zemljevid, kolikor toliko natančen! V kioskih, kjer prodajajo razglednice, ga ni. Turistična karta Istra-Kvarner je premalo natančna; na njej je le označen vrh, ki se imenuje Obzova (568 m), oznak za kakšno pot pa sploh ni. Še največ nam pove avto karta Slovenije, na kateri odkrijemo kar tri zanimive vrhove, in sicer Obzovo (tokrat s 569 m), Mico (337 m) in Veli vrh (549 m). Dostopi niso vrisani, zdi

pa se nam, da bi kazalo poskusiti iz Baščanske Drage. Vprašamo še domačine. Pravijo, da prave markirane poti ni, so pa komunade. Bomo že našli!

V Baščanski Dragi še enkrat vprašamo domačina, ali je kakšna pot na vrh. Pove nam, kje je začetek: ovinek pred vasjo, na desni strani, če greste v Baško, je kamnit most, na desni strani je majhen parkirni prostor — in prav tu se začne ena od komunad, ki vodijo proti vrhu.

S te strani se vrhovi pokažejo v pravi luči. Strmi in beli, da jemlje vid, se pno v modro nebo in v vroč avgustovski dan. Oblaki so izginili in ne kaže nam drugega, kot da stopimo v hrib. Domačin nas je opozoril, da je ta stran veliko bolj vodnata in da so zgradili vodni rezervoar, ki s kvalitetno vodo polni vodovod v Baški. Pot ni markirana, je pa kljub temu dobro vidna. Sprva se vzpenja med pritlikavim rastjem, ki daje senco, vzpne se skozi borov gozd in že smo na planem. Pot pelje tudi mimo dveh izvirov. Nismo preverili, ali je voda pitna. Je sicer čista, okoli ni sledov živine, čeprav je ovčic na planini precej. Od tu do vrha ni več sence. K sreči rahlo pihlja, tako da vzpon ni preveč hud. Močno diši po žajblju, vmes pa se meša še borov vonj. Prijetno in zdravilno za telo, ni kaj! Ker so skale na desni primerne za lažje plezanje, jo uberemo kar počez in kmalu smo na prvem vrhu, ki je označen s piramido.

Presneto vroče je že. Ženski del se odpravi proti Mici, moški del pa skoči na rob, ki se strmo grezi proti Baščanski Dragi. Tam je še en vrh brez imena, vmes pa ogromno polje, ki ga deli kamnita, skrbno zložena ograja. Na sredi je majhno jezerce in ogromno ovc: ene so označene z rdečo, druge pa s črno barvo. Ko nas zagledajo, se razbeže — vsaka na svojo stran.

Hoja po planoti ni težka: drobno kamenje in borna trava. Vzpenjamo se proti Velemu vrhu. Tu je piramida, ki smo jo opazovali že iz Krka. Bleščanje kamenja povzroča, da se nam zde razdalje večje, kot so v resnici, vrhovi pa so le malo višji od planote, po kateri hodimo, in vzpon ni težak. Le sonce je vroče. Pod nami je cel otok. Lep razgled.

Še proti Obzovi moramo. Na sredi poti se nam pridružijo Novogoričani in kar dvanajst Slovencev, članov treh planinskih društev, se ta dan potepa po vrhovih Krka. Šoferški del sestopi do avtomobilov, ženski del pa malo pretirava in hitro zaide. Sestop v dolino je prehud in vrnejo se na vrh, kjer se srečajo z ostalimi — in nato družno v dolino ter v Baško na hladno pivo.

Nad Baško, ki je zanimivo mestece ob morju, se dviga cerkev Sv. Ivana. Ni visoko, vendar dovolj, da se izživu nismo mogli upreti. Do cerkvice pridete sicer lahko z avtomobilom; ni prestrmo in cesta je asfaltirana. Toda vredno je stopiti do nje peš. Senco dajejo borovci in korak ni prestrm. Lep razgled nam v hipu povrne ves napor. Ob cerkvi je tudi pokopališče, ki nam veliko pove o domačinih, njihovem izseljevanju v Ameriko in o njihovih zadnjih počivališčih: trda skala ne dopušča pokopavanja v zemljo, zato so si zgradili preproste betonske bokse, kamor pokojnike položijo k zadnjemu počitku. Pod njimi šumi morje, nad njimi pa se pne jasno nebo.

Vrhov na Krku je še nekaj. Eden med njimi je tudi Hlam. Ker pa se nanj lahko pripelješ, smo ga izločili iz zaželenih ciljev. Prav zanimiv bi bil še sprehod po grebenu, ki se proti jugu vleče od Obzove do Baške. Pa naj to ostane za drugič, saj se je začelo, po pisanju Dela (2. 8. 89), planinarjenje tudi na otokih.

Aleksander Čičerov

Zakaj pa ne na Kalnik?

Ime Kalnik označuje tri pojme: goro, gorski greben in vas. Hrib Kalnik (643 m) se kot velik zid dviga v smeri jugozahod-severovzhod med Varaždinom, Koprivnico in Križevci (severovzhodno od Zagreba). Dolg je 16 kilometrov, visok pa povprečno 400 do 600 metrov in stoji na meji med Zagorjem, Prigorjem in Podravino. Ta stena je v zgodovini odigrala pomembno vlogo, ko je zadrževala tatarske, hunske in turške vpade. Zda varuje lepe vinograde na južni strani pred mrzlimi zračnimi tokovi s severa. Na južnem vznožju Kalničke gore je vrsta vasi. Nekatere vaške družine so bile že ob vdoru Tatarov v 13. stoletju povzdignjene nad kmečki stan in jim je zaradi zaslug v vojni kralj Bela IV. podelil plemiški naslov. Te plemiče imenujejo »slivarji«, ker so po izročilu med obleganjem s slivami rešili kraja pred lakoto.

Tod poteka Pot kalniških partizanov, ki jo je odprlo PD Križevci 27. julija 1980. Pohod po njej traja dva dni, na poti pa so na-

slednje kontrolne točke: Lepavina, Železniška postaja, Veliki Poganac, Ludbreški Ivanac, motel Kiselica v Apatovcu, gozd Stupe, gozdarska kočica Vratno, planinski dom Kalnik, Gornja Reka, Kalniški Ljubelj in cilj v Varaždinskih Toplicah.

Planinski dom na Kalniku je med stenami najvišjega vrha in ruševinami starega mesta na robu velikih trat ob Kraljevem vrelcu. Dom je stalno odprt in dobro oskrbovan, v njem je deset dvoposteljnih sob, pred njim pa parkirni prostor. V domu je tudi telefon (043/749-003). Dovožna asfaltirana cesta je iz Križevcev oziroma Gornje Reke. V Vasi Kalnik je kmetijska zadruga, kjer se je mogoče oskrbeti s kmetijskimi pridelki.

Od doma je na greben Veličkega Kalnika 10 minut hoje, na najvišji vrh Kalnika, na Vranilac (643 m), 15 minut, na Peco 30 minut, na greben Mali Kalnik 1,45 ure, na Vratno pol-drugo uro in do Apatovačkega izvira tri ure in pol.

Obiskovalci vedo povedati, da je dom na Kalniku zelo gostoljuben.

Josip Sakoman